

ГАЗЕТА ВЫХОДІЦЬ РАЗ У ТЫДЕНЬ — ЦАНА 30 Н. ФЭН.

LE JOURNAL BIELORUSSIEN
"LA PATRIE"DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
"DAS VATERLAND"THE WHITERUTHENIAN NEWSPAPER
"THE FATHERLAND."

№ 7 (393)

Нядзеля, 16 лютага 1958 г.

ГОД ВЫДАННЯ 12

Жахлівы білянс русыфікацыі

Апошнім часам амаль у кожным нумары «Бацькаўшчыны» знаходзім перадрукі з беларускай савецкай прэсы, галоўным чынам з газеты «Літаратура і мастацтва» цэльых артыкулаў або іхных частак з кароткімі рэдакцыйнымі каментарамі й заувагамі аб тым, якіх вілазінных размежаваў дасягнуў русыфікацыя ў БССР. З гэтых артыкулаў і матырыялаў мы пераконаны, што сінія няма аівіднай галіны беларускага культурнага і грамадскага жыцця, дзе-б русыфікацыя не запусціла глыбокіх карэнін. Але найболыш нагляднай і шаленай зъяўлецца яна ў галіне мовы.

Русыфікацыя ў галіне мовы праводзіцца плянава і систэматачна ў двух асноўных кірунках: а) у кірунку бесперыпнай русыфікацыі самой беларускай літаратурнай мовы, якая афіцыяльна дазволена ў БССР і ўжываеца часткава галоўным чынам у друку; б) у кірунку систэматачнага выціснання з ужывання гэтай зрусыфіканай беларускай мовы і замены яе чыстай расейскай мовай.

Другі спосаб куды прасцецшы: гэта паступова выціснанне з ужывання нават зрусыфіканай мовы і замены яе «роднай» ёй мовай, як сказана нахабна ў прадмове да ўспомненага слоўніка, г. зн. мовай нашага «старшага брата». Як даведаемось з успомненых выказванняў на бачынах «Літаратуры і Мастацтва», у БССР створаны, — і пэўнеч-ні, на прыкладзе, а із поўнай сівевадамасці мэты — такіх спэцыфічных ўмовы, якія робяць неабхідным у публічным жыцці пераход зь беларускай на расейскую мову. Прыведзён прыклады толькі із школьнае палітыкі ў БССР.

Перш за ўсё ў беларускіх вышэйших навучальных установах, як Беларускі Дзяржаўны Універсітэт у Менску і цэлым рад спэцыяльных інстытутаў у розных гарадох БССР, выкладанье вядзенца вылучна ў расейской мове, за вынікам самой беларускай мовы і літаратуры, а студэнты мусіць паспрабоўацца амаль вылучна расейскім падручнікам і расейскай тэрміналётнай.

Гэтак адзін з настаянікаў на бачынах «Літаратуры і Мастацтва» съвярджае пра жахлівы факт: «у нашых вышэйших навучальных установах цяжка пачуць роднае слова». Адзін студэнт удакладніе: «У Менску зараз працујуць 58 сярэдніх школ. Зь іх толькі дзесяць — беларускія». Іншы студэнт прыводзіц наступныя факты: «Добрых 90 працэнтаў мастацкай і вучебнай літаратуры, яку траўба прачытаць студэнту за 5 год, выдацца на расейскай мове».

Далей, пачынаючы ад 1933 году і аж да нашых дзён, адбываеца ўжо нядэкрэтаваны, але таксама авабязваючы працэс «набліжання» беларускага мовы да мовы «старшага брата».

Гэтае «набліжанне» да расейшчыны афіцыяльна і адкрыта ўважаеца там, як прагрэсаванье, узбагачанье ў разыўніцце беларускай літаратурнай мовы. Прывкладам, у прадмове да Руска-беларускага слоўніка, выдаценага Акадэмія Навук БССР у 1953 годзе, зьявіўся беларускія фанэтычныя і марфалагічныя асаблівасці, а на іхнах месца быў уведзены чыста расейскія асаблівасці, чужкія й наведамыя беларускай мове. Але гэта быў толькі пачатак.

Далей, пачынаючы ад 1933 году і аж да нашых дзён, адбываеца ўжо нядэкрэтаваны, але таксама авабязваючы працэс «набліжання» беларускага мовы да мовы «старшага брата».

Гэтае «набліжанне» да расейшчыны афіцыяльна і адкрыта ўважаеца там, як прагрэсаванье, узбагачанье ў разыўніцце беларускай літаратурнай мове. Прывкладам, у прадмове да Руска-беларускага слоўніка, выдаценага Акадэмія Навук БССР у 1953 годзе, зьявіўся беларускія фанэтычныя і марфалагічныя асаблівасці, а на іхнах месца быў уведзены чыста расейскія асаблівасці, чужкія й наведамыя беларускай мове. Але гэта быў толькі пачатак.

Далей, пачынаючы ад 1933 году і аж да нашых дзён, адбываеца ўжо нядэкрэтаваны, але таксама авабязваючы працэс «набліжання» беларускага мовы да мовы «старшага брата».

Гэтае «набліжанне» да расейшчыны афіцыяльна і адкрыта ўважаеца там, як прагрэсаванье, узбагачанье ў разыўніцце беларускай літаратурнай мове. Прывкладам, у прадмове да Руска-беларускага слоўніка, выдаценага Акадэмія Навук БССР у 1953 годзе, зьявіўся беларускія фанэтычныя і марфалагічныя асаблівасці, а на іхнах месца быў уведзены чыста расейскія асаблівасці, чужкія й наведамыя беларускай мове. Але гэта быў толькі пачатак.

Далей, пачынаючы ад 1933 году і аж да нашых дзён, адбываеца ўжо нядэкрэтаваны, але таксама авабязваючы працэс «набліжання» беларускага мовы да мовы «старшага брата».

Гэтае «набліжанне» да расейшчыны афіцыяльна і адкрыта ўважаеца там, як прагрэсаванье, узбагачанье ў разыўніцце беларускай літаратурнай мове. Прывкладам, у прадмове да Руска-беларускага слоўніка, выдаценага Акадэмія Навук БССР у 1953 годзе, зьявіўся беларускія фанэтычныя і марфалагічныя асаблівасці, а на іхнах месца быў уведзены чыста расейскія асаблівасці, чужкія й наведамыя беларускай мове. Але гэта быў толькі пачатак.

Далей, пачынаючы ад 1933 году і аж да нашых дзён, адбываеца ўжо нядэкрэтаваны, але таксама авабязваючы працэс «набліжання» беларускага мовы да мовы «старшага брата».

Гэтае «набліжанне» да расейшчыны афіцыяльна і адкрыта ўважаеца там, як прагрэсаванье, узбагачанье ў разыўніцце беларускай літаратурнай мове. Прывкладам, у прадмове да Руска-беларускага слоўніка, выдаценага Акадэмія Навук БССР у 1953 годзе, зьявіўся беларускія фанэтычныя і марфалагічныя асаблівасці, а на іхнах месца быў уведзены чыста расейскія асаблівасці, чужкія й наведамыя беларускай мове. Але гэта быў толькі пачатак.

Далей, пачынаючы ад 1933 году і аж да нашых дзён, адбываеца ўжо нядэкрэтаваны, але таксама авабязваючы працэс «набліжання» беларускага мовы да мовы «старшага брата».

Гэтае «набліжанне» да расейшчыны афіцыяльна і адкрыта ўважаеца там, як прагрэсаванье, узбагачанье ў разыўніцце беларускай літаратурнай мове. Прывкладам, у прадмове да Руска-беларускага слоўніка, выдаценага Акадэмія Навук БССР у 1953 годзе, зьявіўся беларускія фанэтычныя і марфалагічныя асаблівасці, а на іхнах месца быў уведзены чыста расейскія асаблівасці, чужкія й наведамыя беларускай мове. Але гэта быў толькі пачатак.

Далей, пачынаючы ад 1933 году і аж да нашых дзён, адбываеца ўжо нядэкрэтаваны, але таксама авабязваючы працэс «набліжання» беларускага мовы да мовы «старшага брата».

Гэтае «набліжанне» да расейшчыны афіцыяльна і адкрыта ўважаеца там, як прагрэсаванье, узбагачанье ў разыўніцце беларускай літаратурнай мове. Прывкладам, у прадмове да Руска-беларускага слоўніка, выдаценага Акадэмія Навук БССР у 1953 годзе, зьявіўся беларускія фанэтычныя і марфалагічныя асаблівасці, а на іхнах месца быў уведзены чыста расейскія асаблівасці, чужкія й наведамыя беларускай мове. Але гэта быў толькі пачатак.

Далей, пачынаючы ад 1933 году і аж да нашых дзён, адбываеца ўжо нядэкрэтаваны, але таксама авабязваючы працэс «набліжання» беларускага мовы да мовы «старшага брата».

Гэтае «набліжанне» да расейшчыны афіцыяльна і адкрыта ўважаеца там, як прагрэсаванье, узбагачанье ў разыўніцце беларускай літаратурнай мове. Прывкладам, у прадмове да Руска-беларускага слоўніка, выдаценага Акадэмія Навук БССР у 1953 годзе, зьявіўся беларускія фанэтычныя і марфалагічныя асаблівасці, а на іхнах месца быў уведзены чыста расейскія асаблівасці, чужкія й наведамыя беларускай мове. Але гэта быў толькі пачатак.

Далей, пачынаючы ад 1933 году і аж да нашых дзён, адбываеца ўжо нядэкрэтаваны, але таксама авабязваючы працэс «набліжання» беларускага мовы да мовы «старшага брата».

Гэтае «набліжанне» да расейшчыны афіцыяльна і адкрыта ўважаеца там, як прагрэсаванье, узбагачанье ў разыўніцце беларускай літаратурнай мове. Прывкладам, у прадмове да Руска-беларускага слоўніка, выдаценага Акадэмія Навук БССР у 1953 годзе, зьявіўся беларускія фанэтычныя і марфалагічныя асаблівасці, а на іхнах месца быў уведзены чыста расейскія асаблівасці, чужкія й наведамыя беларускай мове. Але гэта быў толькі пачатак.

Далей, пачынаючы ад 1933 году і аж да нашых дзён, адбываеца ўжо нядэкрэтаваны, але таксама авабязваючы працэс «набліжання» беларускага мовы да мовы «старшага брата».

Гэтае «набліжанне» да расейшчыны афіцыяльна і адкрыта ўважаеца там, як прагрэсаванье, узбагачанье ў разыўніцце беларускай літаратурнай мове. Прывкладам, у прадмове да Руска-беларускага слоўніка, выдаценага Акадэмія Навук БССР у 1953 годзе, зьявіўся беларускія фанэтычныя і марфалагічныя асаблівасці, а на іхнах месца быў уведзены чыста расейскія асаблівасці, чужкія й наведамыя беларускай мове. Але гэта быў толькі пачатак.

Далей, пачынаючы ад 1933 году і аж да нашых дзён, адбываеца ўжо нядэкрэтаваны, але таксама авабязваючы працэс «набліжання» беларускага мовы да мовы «старшага брата».

Гэтае «набліжанне» да расейшчыны афіцыяльна і адкрыта ўважаеца там, як прагрэсаванье, узбагачанье ў разыўніцце беларускай літаратурнай мове. Прывкладам, у прадмове да Руска-беларускага слоўніка, выдаценага Акадэмія Навук БССР у 1953 годзе, зьявіўся беларускія фанэтычныя і марфалагічныя асаблівасці, а на іхнах месца быў уведзены чыста расейскія асаблівасці, чужкія й наведамыя беларускай мове. Але гэта быў толькі пачатак.

Далей, пачынаючы ад 1933 году і аж да нашых дзён, адбываеца ўжо нядэкрэтаваны, але таксама авабязваючы працэс «набліжання» беларускага мовы да мовы «старшага брата».

Гэтае «набліжанне» да расейшчыны афіцыяльна і адкрыта ўважаеца там, як прагрэсаванье, узбагачанье ў разыўніцце беларускай літаратурнай мове. Прывкладам, у прадмове да Руска-беларускага слоўніка, выдаценага Акадэмія Навук БССР у 1953 годзе, зьявіўся беларускія фанэтычныя і марфалагічныя асаблівасці, а на іхнах месца быў уведзены чыста расейскія асаблівасці, чужкія й наведамыя беларускай мове. Але гэта быў толькі пачатак.

Далей, пачынаючы ад 1933 году і аж да нашых дзён, адбываеца ўжо нядэкрэтаваны, але таксама авабязваючы працэс «набліжання» беларускага мовы да мовы «старшага брата».

Гэтае «набліжанне» да расейшчыны афіцыяльна і адкрыта ўважаеца там, як прагрэсаванье, узбагачанье ў разыўніцце беларускай літаратурнай мове. Прывкладам, у прадмове да Руска-беларускага слоўніка, выдаценага Акадэмія Навук БССР у 1953 годзе, зьявіўся беларускія фанэтычныя і марфалагічныя асаблівасці, а на іхнах месца быў уведзены чыста расейскія асаблівасці, чужкія й наведамыя беларускай мове. Але гэта быў толькі пачатак.

Далей, пачынаючы ад 1933 году і аж да нашых дзён, адбываеца ўжо нядэкрэтаваны, але таксама авабязваючы працэс «набліжання» беларускага мовы да мовы «старшага брата».

Гэтае «набліжанне» да расейшчыны афіцыяльна і адкрыта ўважаеца там, як прагрэсаванье, узбагачанье ў разыўніцце беларускай літаратурнай мове. Прывкладам, у прадмове да Руска-беларускага слоўніка, выдаценага Акадэмія Навук БССР у 1953 годзе, зьявіўся беларускія фанэтычныя і марфалагічныя асаблівасці, а на іхнах месца быў уведзены чыста расейскія асаблівасці, чужкія й наведамыя беларускай мове. Але гэта быў толькі пачатак.

Далей, пачынаючы ад 1933 году і аж да нашых дзён, адбываеца ўжо нядэкрэтаваны, але таксама авабязваючы працэс «набліжання» беларускага мовы да мовы «старшага брата».

Гэтае «набліжанне» да расейшчыны афіцыяльна і адкрыта ўважаеца там,

Абы плян выкананць

28-га і 29-га студзеня сёлета адбылася сёмая сесія Вярхоўнага Савету БССР. На ёй «дэпутаты» БССР заслушалі і, бязумоўна, «ухвалілі» «дзяржаўны плян разыўцыць народнай гаспадаркі і бюджет БССР на 1958 год».

Як відаць з дакладаў старшыні Дзяржплану БССР — Малініна, міністра фінансаў — Коханава і старшыні Бюджэтнай камісіі Вярхоўнага Савету — Даращэвіча, зъмешчаных ў менскай «Звязядзе» за 29-і і 30-га студзеня гэтага года, чарговы гадавы гаспадарскі план і бюджет БССР ня здраджвае никакіх істотных зъмененій у эканамічнай, сацыяльнай і культурнай палітыцы кампартыі ў дачыненіі да Беларусі, калі ня ўлічваць таго, што праведзеная Хрушчовым дэцэнтрализацыя кіраўніцтва прамысловасцю і будаўніцтва ускладае на рэспубліканскай партыйнае кіраўніцтва, а перадусім на Саўнаргасу БССР 60,0 мільёна рублёў, Міністэрству будаўніцтва БССР — 2,8 мільёна рублёў, Галоўнаму упраўленню аўтатранспарту пры Савеце міністраў БССР — 957 тысяч рублёў, Белкаапсаозу — 17,5 мільёна рублёў.

«Якасць прадукцыі на радзе прамысловых прадпрыемстваў з прычыны пашкоджання тэхнікі вытворчасці і нездавальняючай арганізацыі тэхнічнага кантролю зъўляецца нізкай, а страты ад браку вельмі значнымі».

«На прадпрыемствах лёгкай прамысловасці страты ад браку склалі за 9 месяцаў 1957 году 819 тысяч рублёў, у тым ліку па гомельскай панчошна-трыкатажнай фабрыцы імя 8 сакавіка — 149 тысяч рублёў».

«На прадпрыемствах Упраўлення прыборудавання і мэталізіраванія Саўнаргасу БССР звышплянавыя страты ад браку за 9 месяцаў 1957 году склалі 2,2 мільёна рублёў».

«Па ўпраўленню шкляной і хімічнай прамысловасці страты ад браку склалі за 9 месяцаў 1957 году 2,9 мільёна рублёў, аўтазаводу — 1,1 мільёна рублёў».

«З-за нездавальняючай арганізацыі тэхнічнага пракцэсу звышплянавыя страты цукру ў вытворчасці на Сыкідельскім цукровым камбінате за трох кварталаў мінулага году склалі 3.540 цэнтнераў; бязгаспадарнасць прывяла да перарасходу па сабекошту і няпланных страт у суме 5,6 мільёна рублёў».

«Менскі камвольны камбінат у 1956 годзе і першым квартале 1957 году дапусціў пераразход пражы, з якімі меўмагнімасць атрымаце дадаткова 1,036 метраў бастону і 9.872 метры трохко аргону на суму 2,4 мільёна рублёў. За 9 месяцаў мінулага году на швейнай фабрыцы імя Крупскай у г. Менску і на гарбарным заводзе «Балшавік» страты складаныя саломы выкананы імі толькі на 8,8 пракцэнта, а ў Горадзенскай і Віцебскай вобласцях на 2,9 пракцэнта. План складаныя ў копы сена выкананы на 8,3 пракцэнта, а ў Горадзенскай і Менскай вобласцях МТС гэтую работу зусім не выканаваў!»

«У таго ж выдзялі ўсе прамысловыя прадпрыемствы з'яўляюцца падаць... Такімі крылатымі фразамі пачынаюцца і канчанацца савецкія справаздачы.

Мы пакінем гэтым разам збоку каментаваныя савецкай статыстыкі, за значыўшы, што паводле «ленинізму-сталинізму», у СССР яна служыць не для аб'ектыўнага прадстаўлення фактаў, але, у першую чаргу, для «сацыялістичнай систэмы відавочнай... Ну, а тут і да зямнога «раю» — «камунізму» — як рукой падаць... Такімі крылатымі фразамі пачынаюцца і канчанацца савецкія справаздачы.

Каратка кажучы, пад імі хаваеца на матаныне партыйнага апарату за ўсякую чану выкананць ім-же вызначаны пляны, што цінче за сабой безагляднае эксплатаванье калгаснага сялянства і работнікаў, і бяспрыкладную безгаспадарнінасць. Гэтага не змаглі прамаўчыць і дакладчыкі на ўспомненай сесіі Вярхоўнага Савету БССР. Яны, зразумела, не маглі прызнацца да ўсяго, але, калі ходзіць аб безгаспадарнінасць, — прыкладаў падалі даволі шмат. Цытаем:

Творы Максіма Багдановіча

20

Аня, Аничка,
Мая елачка зялёнай!
Ці віхуры цябе падламалі,
Ці грымоты ўразілі?
Ты ляжыш і не кранешся,—
Вочкі ясныя закрываюць,
Вусны бледныя стуліліся.
Але што-ж мы, мае людзейкі,
Засмуціліся?
Ужо табе не баліць,
Ужо табе давялося спачыць.

(1915—1916)
1915

МАКСІМ І. МАГДАЛЕНА

Гэй пайду-ж я па вуліцы
У тое поле за ваколіцу.
Ля ваколіцы і плот і гарод,
Завіаеца хмяліначка.
Ды чаму-ж цябе, зялёнью,
Градам-дождзікам ня выбіла?
Ты, хмяліначка вясёлая,
Кучаравая хмяліначка,
Загубіла буйну голаў ты,
Буйну голаў ды Максімаву.
Максім у карчомцы гульяе,
Ён гульяе — крыж прапівае,
Да таварышаў сваіх выгукава:
«Піва-мёд у карцы наливай,

Каб лілося аж за край, аж за край,
Песьню гучную яшчэ запяявай
Ды цымбаламі падыгрывай!»
Гэй, як скрыпніць, як утнүць галака —
Толькі сцены заходзілі у шынка.
Струны звонка вымаўляюць спад рукі,
Ёмкі дробам выбываюць хадакі.
Іхсталёўня падкоўкі звіняць;
Ля парога людзі добрыя стаяць,
Падпяваюць, прыгавораваюць
Ды Максім ўсё пахвалеваюць.
Ён сядзіць — не памалу п'е,
Пад цымбалы у далоні б'е,
І хмяльная-ж яго галава,
Мова дзіўная так-такава:
«Магда, Магдачка,
Мая кветачка-празлесачка!
Не кахаца мне, хлопу, з табою,
Ваяводы старога дачкою.
Сяньня з войтам цябе заручаюць,
Рушнікі вынімаюць,
Русу косу тваю прапіваюць.
То на траўка-павіліка расплютаеца, —
Наша вернае хаканейка канчаеца.
Ужо ня будзеш гуляць, як бывала,
Цалаваць, як раней цалавала,
Выходзіць у сад апаўночы,
Глядзець ненагляднаму ў очы.
Ты марцавага снегу бялей,
Броўкі — долі сіроцкай чарнай,
Не забыць іх срэцу ніколі,
Ня бачыць давеку патолі.
Ліся, піва, цячы, як вада,
Бо пала на сэрца нуда!

У хмялі Максім гавора, не чакае гора,
Ды пачула тыя слова шынкароўна Сора.
Узяла Сора да палацу шпарка памчала,
Ваяводзе аб прыгодзе ўсё пераказала.

А дзе клопаты аб чалавеку?

(З радыёвой хвалі «Вызваленія»)

Каму ўжо ня збрыйдлі нязылічаныя працаўнікоў саўгасу. Міжволі напрошаклікі, звароты партыі й ураду, «абавязацельстваў» ў вадказ на гэтыя заклікі й звароты, якімі перапоўненыя ўсе савецкія газеты? Чытаць іх, зразумела, амаль нікто ня чытае. Дыў пашто? Агітатары і так прадзібуюць імі вуши.

Аднак варта задумацца: які сэнс і лякі мата такіх зваротаў і забавязанняў? Хто зъвяртаецца і хто забавязвае?

Возьмем дзеля прыкладу апошні зварот ЦК КПСС і Савету Міністраў СССР да работнікаў сельскай гаспадаркі. Звароты гэтыя нафабрикуюцца кожны год — гэта тая самая мэлдыя ў розных варыянтах. Ну ѿ, зразумела, не пасыпец апошні зварот зъвінца, як пасыпаліся забавязаніні: «павысіць», «пабольшыць», «дабіцца», «дагнаць»...

Што тычыцца Беларускай ССР, дык забавязаныні гэтыя былі фактычна выпрацаваны на гэтах званай «нарадзе» перадвікоў сельскай гаспадаркі БССР ў канцы мінулага месяца. Зъвінцы ўвагу, слухачы: выпрацаваныя для вобласці і кожнага паасобнага раёну.

Што-ж выходзіць? Партыя ў выглядзе звароту выдае загад, і тая-ж партыя — ад імя ўсіх працаўнікоў сельскай гаспадаркі БССР — прыймае забавязанынне гэты загад выкананць і распрацоўвае новыя нормы для калгаснікаў ці

(Заканчэніе на 3-й бачыне)

Жахлівы білянс русыфікацыі

(Заканчэніе з 1-й бачыны)

але і ў установах, школах сярэдніх і прадстаўнікоў радавой беларускай інтэльгенты, каб яна была і на папяросах, і на каробках, і на трактары, і на станку.

Пасыя выступленінія гэтых двух, а за імі і некаторых іншых пісменнікаў — на вабароне правоў беларускай мовы, голас забрала інтэлігэнція маса — студенты і настаўнікі. Гэта адзін із студэнтаў на бачынах «Літаратуры і Мастацтва», у духу выступленія М. Лужаніна, пісаў: «Толькі тады, калі мы пачнем жыць беларускую мову з вуснаў выкладчыка і працаўца, скакатаркі і інжынера, дырэктара заводу і міністра, калі мы знайдзем яе ў зявах і ў пратоках судовых працэсаў, на старонках навуковых працаў — толькі тады беларуская мова зойме належнае месца ў жыцці».

У такіх вышэй прыведзеных словаў апошнім часам на бачынах беларускага савецкага пісьменніка дырэктора друку амаль кожны тыдзень находзім выступленіні

род і кожны чалавек паасобку пачне плянаваць, дапільноўваць выкананыя і распаридацца сваёй працаю і матэрыяльнымі рэурсамі ў сваіх уласных інтарэсах. А да гэтага трэба поўная сваёда асабістай ініцыятывы і свобода наагул.

Ю. Дубовік

Характэрна адцеміць, што да гэтай акцыі на прыступілі тыя, якія нармальна павінны быті-б яе ачоліць. Гэта беларускі старэйшыня пісменнікі яшчэ сталінскія школьнікі, як К. Крапіва, М. Лынькоў, П. Броўка, П. Глебка, М. Танк і іншыя род іншых. Яны, абчленены многімі ордэнамі і медалямі, неаднучы лібрэтысты сталінскіх прэмій, засталіся, нажаль, глухімі на найбольш балочныя патрабы сяньняшнія дня, а з навольніцкай паслухмянісціяй і надалей выслучаюцца перад маскоўска-бальшавіцкім акупантам.

Затое пацяшаючым ёсьць тое, што ў вабароне элемэнтарных нацыянальных правоў баларускага народу дружна выступіла ўсія інтэлігэнція маса. Ейны голас бяспрэчна мачнейшы за голас сталінскіх ляўратаў і бяспрынцыповых падхалімаў, бо гэта голас народу і да народу.

Ст. Крушиніч

Гэй, як грымне ваявода у памост нагою:
«Налажы-ж ты, лайдачуга, буйнай галавою!»
Толькі ўчулі тое слугі — зараз паспяшалі,
Лангуагі хлопу ногі закавалі,
Павялі на пляц кірмашовы,
На памост высокі сасновы.
Людзі добрыя ўкруг стаяць.
Ён ідзе на ідзе, супыняеца;
Белы ручанькі па бакох вісяць,
Ногі борздыя вагаюцца.
Ды на жаліца да людзей Максім,
Толькі кажа ён аб цымбалы ім,
Хоча зноў пачуць тое граньнейка,
У вапошні раз,
У съмаротны час,
На апошнє ізь съветам разьвітаньнейка.
Вокам кінуць — цымбалы дасталі,
На памост на высокі паклалі.

Страснину Максім кудрамі — годзе плакаць,
[годзе]
Цяжка-важка, сумнісенка ён заводзе:

«Не вятырьска ад поўначы павявае —
Ціха сон у камору ўступае,
Вочы мne стуляе, ацымняжае.

То на птушка ў гняздачку страпяцнулася —
Маё сэрца улікнулася.

Сынліасе мне — я ўзымежкам іду,
Поруч збожжа калыхаеца,
Буйнай срыбнай расой асыпаеца.

Сынлія спраўдзіўся той нядобры сон,
Сынлія спраўдзіўся цераз дзевяць дзён:

Праз цёб, дзяўцкая краса,
Сылэзы коцяцца, як буйная раса».

Ціха ўсё — толькі струны зъвініць,
Людзі добрыя навакол стаяць,

Зь беларускага жыцьця

У ЛЁНДАНЕ (КАНАДА)

2-га лютага сёлета адбыўся агульны гадавы сход сяброў мясцовага аддзелу ЗБК, а таксама прыхільнікаў дынагау Беларусаў Лёнданскай акругі.

Сход адкрыў старшыня аддзелу сп. Л. Жураўскі, які таксама даў спрабазадчу з 9-га агульнага зезуду Згуртаваныя Беларусаў у Канадзе, што адбыўся 25—26 студзеня ў Таронта.

Пасля гэтага скрэтар аддзелу сп. В. Іваноўскі прачытаў спрабазадчу з дзеянісці аддзела, а таксама з фінансавае гаспадаркі.

Янка Купала

СПАДЧЫНА

— Выдаецца на 25% цану ўсіх сваіх выданняў за вынікам «Спадчыны Я. Купалы ў цвёрдай вокладцы, «Беларускіх казак» у цвёрдай і мяккай вокладцы і «Выбраных твораў» Р. Крушины. У выніку цана ўсіх выданняў наступная:

Янка Купала

СПАДЧЫНА

— Выбар пазіці зь вялікім крэтычным артыкулам Ст. Станкевіча. Балонаў 564. Цана 5.25, 9, або 11 амэр. далаўраў (залежна ад вокладкі і паперы).

Янка Купала

СПАДЧЫНА

— П'еса ў чатырох дзеянях з крэтычным артыкулам Р. Склюта. Балонаў 83. Цана 1 амэр. далаўра.

Янка Купала

РАССІКІДАНАЕ ГНЯЗДО

— Драма ў пісціах з крэтычным артыкулам Р. Склюта. Балонаў 58+ХV. Цана 0.75 амэр. далаўра.

Якуб Колас

СЫМОН МУЗЫКА

— Пазіма зь вялікім крэтычным артыкулам Р. Склюта. Балонаў 246+ХХХII. Цана 2.25 амэр. далаўра.

Якуб Колас

СЫМОН МУЗЫКА

— Пазіма зь крэтычным артыкулам Р. Склюта і А. Бабарэкі. Балонаў 238. Цана 2.25 амэр. далаўра.

Якуб Колас

У ПАЛЕСКАЙ ГЛУШЫ

— Повесць. Цана 1.50 амэр. далаўра.

Андрэй Мрый.

ЗАПІСКІ

— Сатырычнае апоеўсьць з крэтычным артыкулам Р. Склюта. Балонаў 88. Цана 0.75 амэр. далаўра.

Лукаш Калюга

НЯДОЛЯ ЗАБЛОЦКІХ

— Апоеўсьць з крэтычным артыкулам Р. Склюта. Цана 1.10 амэр. далаўра.

Власт (Вацлаў Ластоўскі)

ТВОРЫ

— Апавяданні. Балонаў 112. Цана 0.75 амэр. далаўра.

Юрка Віцьбіч

ПЛЫВЕ З-ПАД СВЯТОЕ ГАРЫ НЁМАН

— Мастацкая нарысы. Цана 0.75 амэр. далаўра.

Рыгор Крушина

ВЫБРАНЫЯ ТВОРЫ

— Вершы. Цана 2 амэр. далаўра.

ЛЯ ЧУЖЫХ БЕРАГОУ

— Альманах твораў эміграцыйных паэтаў і пісьменнікаў з уступным артыкулам Ст. Станкевіча. Балонаў 238. Цана 2. 25 амэр. далаўра.

БЕЛАРУСКІЯ КАЗКІ

Зборнік народных казак і літаратурных твораў з казачнымі магічністамі. Балонаў 215. Цана 3 або 4 далаўраў (залежна ад вокладкі).

Заўгада: У ёўрапейскіх краінах, паймента ў Англіі, Францыі, Вэльгі, Нямеччыне, Італіі, Гішпаніі, а таксама ў Аргентыне, Бразыліі й Аўстралиі выданыя канцлеры на 20% ташей вышэй пададзену расценкі

Выдаецца «Бацькаўшчына»

УВАГА!

Беларуская Рэдакцыя радыя «Вызваленія» паведамляе, што ад 2-га лютага г. г. беларускія перадачы перадаюцца ў наступных гадзінах сярэдня ёўрапейска-га часу і на наступных хвалях:

ад гадз. 16.00 да 17.00 — на хвалях 17 і 19 метраў; ад гадз. 18.00 да 19.00 — на хвалях 25 і 31 метраў; ад гадз. 22.00 да 23.00 — на хвалях 31 і 41 метраў; ад гадз. 24.00 да 1.00 — на хвалях 41 і 49 метраў; ад гадз. 4.00 да 5.00 — на хвалях 31 і 41 метраў.

Беларуская Рэдакцыя
Радыя «Вызваленія»

Да ўсіх Беларусаў

Дарагі Суродзічы!

Для бальшыні з нас мінула ўжо дванаццаць год ад таго часу, калі мы пакінулі Беларусь, каб шукати новых шляху жыцьця і змагання, новых магчымасцяў і далей ходада з чырвоным камунізмам, што тады яшчэ раз паняволіў нашу Бацькаўшчыну.

Ці мала гора пазнали мы па розных закутках і лягерах, пакуль паўладжваліся ў вольным съвеце. Прыйшлі мы ў гэты вольны съвет як палітычныя эмігранты, шукаючы ў ім не добраўбы, а шляху да змагання як мага за вызваленіе Беларусі.

Зусім аб'ектыўна трэба сцьвердзіць, што прамінулых гадоў мы тут не змарнавалі, бо вольны съвет, які рыхтуеца да загрудкаў з камунізмам, ведае ўжо ѹ нашу проблему змагання за незалежнасць. Нельга аднак не адзначыць, што дасягнены ў нашай палітычнай працы маглі-б быць куды большыя і лепшыя, калі-б кожны з нас, палітычныя эмігранты, шчыра выкарыстоўваў усе магчымасці ў свае здольнасці для справы папулярныя беларускія незалежніці.

Аднак, нажаль, трапляюцца між намі таякі адзінкі, што, здабыўшы сабе матар'яльныя добраўбы, забыліся зусім на незалежніці. Здараюцца і гэткія, што чураюцца сваіх грамадзкіх палітычных арганізацій, быццам не пагаджаюцца з іхнай палітыкай, а запраўды — дзеля таго даляра ці фунта, якога час-часом просіць гэтая арганізацыя.

Кажная грамадзкая, а пагатоў палітычная праца патрабуе паважных фінансавых ресурсаў. Рада Беларускія Народнае Рэспублікі ўжо колькі год таму стварыла ФОНД БНР, што зьяўляе ахвяры ад усіх беларускіх палітычных эмігрантаў. Дзякуючы ахвярнасці бальшыні нашых суродзічаў, каса Фонду БНР можа пакрывальца хоць сама канечныя выдаткі, звязаныя з дзеянісці Рады БНР.

Набліжаюцца 40-ы ўгодкі абвешчаныя незалежнасці Беларусі. Уся наша эміграцыя як мага стараецца штодугу дзяржаўства адзначыць дзень 25 сакавіка, калі-б кожны з гэтым самым да забіспеччання большых магчымасцяў для карыснайшага дзеянія ворага БНР.

(—) В. Кажан

Скарбнік Рады БНР

Адрысы скарбніка Фонду БНР:

Mr. V. Kazan, 56 Lockwood Ave.
Stamford, Conn. USA.

Mr. K. Akula, 57 Riverdale Ave.

Toronto, Ont. Canada.

Mr. A. Laszuk, 174, Fimborough Rd.

London S. W. 10, England.

Z. B. V., 1, Swift Street,

Northcote, Victoria, Australia.

НАШЫЯ ПРАДСТАҮНІЦТВЫ

АНГЕЛЬШЧЫНА:

Mr. Aleksander Laszuk, 97 Moore Park Rd, London, S. W. 6.

АРГЕНТИНА:

Asociacion Bielorusa en la Argentina,
Calle Coronel Sayos 2877, Valentín Alsina, p-cia Buenos Aires.

АУСТРАЛІЯ:

Mr. A. Vasilenko, 39 Edwin St.
Croydon, N. S. W.
Mr. A. Moroz, 109 Morrison Rd,
Midland Junction, Western Australia.
Mr. M. Palashuk, 14 Steel St.,
Spotswood-Melbourne, Vic.

БРАЗЫЛІЯ:

C. Cimafiejcyk, Prasa 76, Tiradentes,
Curitiba — Paraná.

ЗАДЗІНОЧНАЯ ШТАТЫ:

Mr. L. Bielenis, 2042 W. St. Paul Ave, Chicago 47, Illinois.
Mr. B. Danilovich, 303 Howard St.,
New Brunswick, N. J.
Mr. Ul. Dumiec, 814 Brayton Ave.
Cleveland 18, Ohio.

КАНАДА:

Mrs. N. Akula, 57 Riverdale Ave.
Toronto, Ont.

НОВАЯ ЗЕЛАНДЫЯ:

Mr. Marian Karanieuski, 88 Hercules Drayre, Roxburg — Hydro.

ФРАНЦЫЯ:

Mr. V. Mickievich, 47 Bd de Bezons Sartrouville (S. et O.).
Mr. M. W. Kastelan, 2, Rue Galvani Roubaix (Nord).

УНДІЯ:

Mr. S. Chakraborty, 125 New Market,
Calcutta.

ІНДІЯ:

Mr. S. Chakraborty, 125 New Market,
Calcutta.

ІНДІЯ:

Mr. S. Chakraborty, 125 New Market,
Calcutta.

ІНДІЯ:

Mr. S. Chakraborty, 125 New Market,
Calcutta.

ІНДІЯ:

Mr. S. Chakraborty, 125 New Market,
Calcutta.

ІНДІЯ:

Mr. S. Chakraborty, 125 New Market,
Calcutta.

ІНДІЯ:

Mr. S. Chakraborty, 125 New Market,
Calcutta.

ІНДІЯ:

Mr. S. Chakraborty, 125 New Market,
Calcutta.

ІНДІЯ:

Mr. S. Chakraborty, 125 New Market,
Calcutta.

ІНДІЯ:

Mr. S. Chakraborty, 125 New Market,
Calcutta.

ІНДІЯ:

Mr. S. Chakraborty, 125 New Market,
Calcutta.

ІНДІЯ:

Mr. S. Chakraborty, 125 New Market,
Calcutta.

ІНДІЯ:

Mr. S.